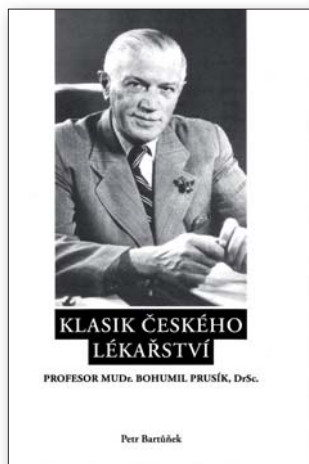

Petr Bartůněk

Klasik českého lékařství profesor MUDr. Bohumil Prusík, DrSc.

Praha, OPTIO CZ s.r.o. 2018, 176 stran.

Vydání první, formát 150 × 210 mm, vázaný, černobílý výtisk.

ISBN 978-80-88011-02-6.

Cena: 249 Kč

Ke konci května mi přišla z Prahy velká obálka s knížkou daleko menší velikosti. Na desce je fotografie pana profesora MUDr. Prusíka, DrSc. Autor docent MUDr. Petr Bartůněk, CSc., bývalý přednosta IV. interní kliniky, kterou profesor Prusík založil, se rozhodl shromáždit, co po tomto velkém učiteli zůstalo, aby připomněl, o co má zásluhu a jak mnoho mu jeho bývalá klinika a jeho doba vůbec dluží.

Že byl profesor Prusík vynikajícím univerzitním profesorem, zakladatelem IV. interní kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a jejím přednostou, zakladatelem české angiologie a spoluzakladatelem české kardiologie, autorem nových léčebných metod a členem mnoha vědeckých společností, je obecně známo. Ale méně se už ví, že byl krátce před 2. světovou válkou navržen za kandidáta Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu.

Pro autora bylo jistě nesmírně obtížné získat informace jak osobní, tak i odborné, protože od smrti profesora Prusíka uplynulo již více než 50 let. Vlastní průběh Prusíkova života je shrnut do sedmi velmi obsažných kapitol, provázených mnoha dobovými fotografiemi a kopiemi různých písemností – listin a dopisů.

Bohumil Prusík se narodil 26. května 1886. Jeho otec Blažej Prusík byl profesorem na klasickém gymnáziu v Klatovech, jeho matka Emilka, rozená Holá, se narodila roku 1859 jako dcera z velkého statku ve Štěpánovicích u Klatov. Na gymnáziu patřil Bohumil mezi výtečné studenty, v roce 1905 zde složil maturitu s vyznamenáním. Všech školních špásů a případných nepravostí svých spolužáků se zastával a pomáhal též finančně. Měl absolutní sluch, hrál na klavír, housle, violu i violoncello, ale jeho rodina byla proti hudební kariéře. Nakonec rozhodla na radu přítele profesora Josefa Thomayera pro studia lékařství. V roce 1905 se tedy zapsal na lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, na níž promoval 1. 10. 1911. Pak nastoupil jako neplacený asistent na II. interní kliniku, kterou vedl nejdříve profesor Josef Thomayer, později profesor Josef Pelnář. Na první studijní pobyt profesor Prusík odjel do Rakouska a Německa.

Jako další následovala cesta do Anglie, odkud přivezl první elektrokardiograf, který pro kliniku zakoupil. A pravděpodobně jako první rozpoznal infarkt na EKG. Zaujaly ho nejmodernější přístroje, např. polygraf zapisu-

jící tepenný i žilní puls. Poté zůstal věrný Anglii, zejména ve známosti profesora Thomase Lewise, zvláště pak Jamese Mackenzieho. Považoval anglickou medicínu za velmi dobrou.

Častými styky s anglickými lékaři a nemocnicemi se profesor Prusík seznámil s řadou nových metod a postupů, které zavedl na své mateřské klinice. Svědčí o tom nejen poznámky prof. Vondráčka a jiných, ale i osobní korespondence především s P. D. Whitem. Mezitím rozvíjel i bohatou činnost doma. Z jeho nejvýznamnějších počínů jmenujme např. v roce 1942 zavedení antikoagulace pe-lentanem do léčby infarktu myokardu a cévních trombóz. Později rozšířil diagnostiku cévních onemocnění zavedením arteriografie. Také se podílel se na založení Konstantinových Lázní. Snažil se ale ovlivnit i stavební program pražských klinik a zvyšoval také počet lůžek a počet studujících medicíny, přičemž dbal na kvalitu výuky.

Roku 1921 byla otevřena nová propedeutická klinika, která měla učit základy medicíny. Z ní později vznikla IV. klinika. Profesor Prusík byl též zakladatelem tělovýchovného lékařství a je po něm pojmenován lázeňský dům v Konstantinových Lázních. Po uzavření českých vysokých škol byl v roce přednostou interního oddělení ve vinohradské nemocnici.

Profesorovi Prusíkovi se dostalo nejrůznějších ocenění: v den svých sedmdesátých narozenin byl jmenován členem korespondentem Československé akademie věd, byl mu udělen titul DrSc. a státní vyznamenání Řád práce.

Jako vědec publikoval odborné práce ze všech oborů medicíny. Srovnal jsem počet všech publikací v češtině a zjistil, že kardiologických článků je o 6 % méně než celé série českých publikací jiných oborů. To ukazuje široký zájem prof. Prusíka.

Přestože jsem nikdy s profesorem Prusíkem osobně nehovořil, zažil jsem příhodu, která ukazuje nezmíněnou stránku jeho povahy, totiž smysl pro pořádek a přesnost.

Při malém kongresu, myslím na Sliachi, MUDr. J. Endrys demonstroval snímky kalcifikací srdečních chlopní. Asi při dvacátém snímku jej požádal právě předsedající profesor Prusík, aby už přednášku ukončil, MUDr. Endrys však dále pokračoval. Profesor Prusík byl nesmírně rozčilen, ale po přednášce se uklidnil. Určitě pomohly domluvy kolegů,

zejména docenta Arnošta Mládka. Tato epizoda je pouze výraz momentální situace a nemění nic na základním popisu Prusíkovy osobnosti uvedeném v textu současníky i autorem. Byl to PAN PROFESOR PRUSÍK.

Docent Petr Bartůněk shromáždil obdivuhodné množství informací, které mohl nalézt v nejrůznějších dostupných pramenech o svém učiteli, kterého ctil. Zajímavé jsou také informace na pěti vložkách, podávající přehled historie doby v poznámkách a s komentáři o významných historických datech i osobnostech ve světové medicíně. Ty spolu s vyličením vývoje IV. interní kliniky a jejích členů podávají obraz vývoje angiologie jak naší, tak ve světovém měřítku.

Komu knihu doporučit?

Kniha je výjimečně obsažná a měli by ji především číst nejen lékaři-angiologové a kardiologové, ale i všichni ti, kdo se zajímají o historii naší medicíny.

Považuji za čest, že mi byla svěřena recenze o tomto díle. Gratuluji autorovi, docentu MUDr. Petrovi Bartůňkovi, CSc., který tímto dílem splatil dluh, který naše odborná společnost k profesorovi Prusíkovi měla.

*MUDr. Pavel Jerie,
Leymenstrasse 49,
4183 Reinach (Bl), Švýcarsko*